

”به نام خداوندی که عهدش وفاست“

کاربرد شاخصها در ارزیابی برنامه ها

:

هدف اصلی از برگزاری کارگاه

برنامه زمانبندی :

ردیف	تاریخ	روز	ساعت	برنامه کارگاه
۱	۸۹/۳/۲	یک شنبه	۸ الی ۱۱	فصل ۱: اهمیت اطلاعات
			۱۱ الی ۱۴	فصل ۲: تعریف شاخص یا نشانگر (indicator)
۲	۸۹/۳/۳	دوشنبه	۸ الی ۱۱	فصل ۳:
			۱۱ الی ۱۴	فصل ۴: مدل زنجیره ای ارتباط فرایندها در برنامه ها
۳	۸۹/۳/۴	سه شنبه	۸ الی ۱۱	فصل ۵: شاخص های ارزشیابی
			۱۱ الی ۱۴	فصل ۶: مجموعه شاخصهای نظام اطلاعات مدیریت سلامت
				فصل ۷: تحلیل شاخص های حوزه سلامت با روش پورتفولیو با دیدگاه رقابتی و رشد شاخص

در پایان کارگاه فراگیران باید:

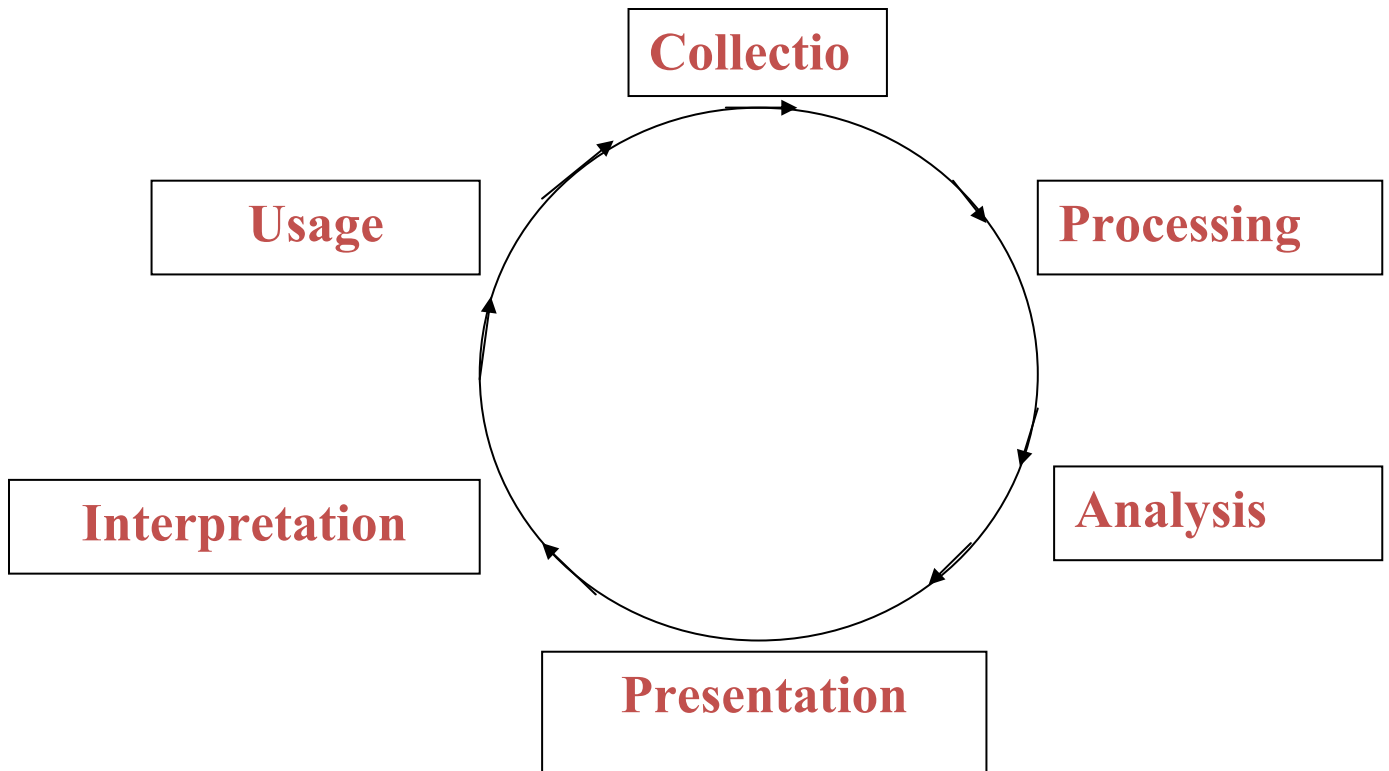
- ۱.
- ۲.
۳. (Log frame)
- ۴.
- ۵.
- ۶.
- ۷.

فصل اول

اهمیت اطلاعات

- **Information** is the basis for planning, organizing, managing, and providing high quality care.

The Information Cycle

مراحل بهره‌وری اطلاعات (چرخه اطلاعات):

Collection	. ۱
Processing	. ۲
Analysis	. ۳
Presentation	. ۴
Interpretation	. ۵
Usage	. ۶

بسیاری از داده‌ها ، پردازش نشده باقی می‌مانند و اگر پردازش شوند ، تحلیل نمی‌گردند و اگر تحلیل شوند ، خوانده نمی‌شوند و اگر خوانده شوند ، مورد استفاده قرار نمی‌گیرند و یا بر اساس آن عمل نمی‌شود.

“چامبرز”

به عنوان اولین قدم در فرایند تصمیم‌گیری ، داده‌ها به اطلاعات تبدیل می‌شوند . مثال کاربردی در این مورد استفاده‌ها از شاخص‌هاست.

پردازش و تجزیه و تحلیل اطلاعات به همراه تحلیل ذهنی مسائل در نهایت باعث ایجاد دانش می‌شود.

مدل شناختی Knowledge – driven در تصمیم‌گیری (وان لویزن):

داده ← اطلاعات ← دانش ← درک ← قضاوت ← تصمیم

:

فصل دوم

شاخص یا نشانگر (indicator)

تعریف شاخص یا نشانگر (indicator)

(۱۹۸۱)

)

:

.

:

.

:

•

•

•

•

•

هنر ارائه یک پس خوراند مفید ، در استفاده از مقایسه های معنی دار نهفته است تا ارائه اعداد خام

بعضی از این مقایسه ها عبارتند از:

-
-
-
-
-

انواع طبقه بندی شاخص ها:

- ۱.
- ۲.
- ۳.
- ۴.
- ۵.

۱.۱.۱ شاخص های کمی Quantitative

:

:

-۱

• (Arithmetic)

-۲

• (proportion)

• (ratio)

• (rate)

1.1.2 شاخص های کیفی Qualitative :

1.1.3 مخلوط Combined :

1.1.4 نمایندگی Proxy :

فصل سوم

ویژگی یک شاخص مطلوب

Characteristics of Indicators

- should be **valid**, i.e., they should actually measure what they are supposed to measure;
- should be **reliable** and objective, i.e., the answers should be the same if measured by different people in similar circumstances;
- should be **sensitive**, i.e., they should be sensitive to changes in the situation concerned,
- should be **specific**, i.e., they should reflect changes only in the situation concerned,
- should be **feasible**, i.e., they should have the ability to obtain data needed, and;
- Should be **relevant**, i.e., they should contribute to the understanding of the phenomenon of interest.

ویژگی تکنیکی شاخص ها

۱. دارای اعتبار **Validity** باشد :

•

•

(

. Additively .7

() ()

: Interpretability .8

Cost .9

: Specificity .10

-
-

: Relevancy .11

-
-

: Simple .12

: Practical .13

: Useful .۱۴

:

-
-
-
-
-
-

)

(

Alternative standard

Adjusting

تعديل نمودن (Adjusting)

- •
- •

نمودار میزان های مرگ و میر ناشی از سرطان بر حسب گروههای سنی

نمودار میزان ها و نسبت مرگ و میر ناشی از سرطان بر حسب گروههای سنی

- . ۱
- . ۲
- . ۳
- . ۴
- . ۵
- . ۶
- . ۷
- . ۸

()
()
()
()
()
.

Relevancy

Indicator	Validity	Reliability	Relevancy	Sensitivity	Specificity	Feasibility	Cost

⋮

•

•

•

•

•

•

()

•

۳

•

•

•

•

•

•

•

•

()

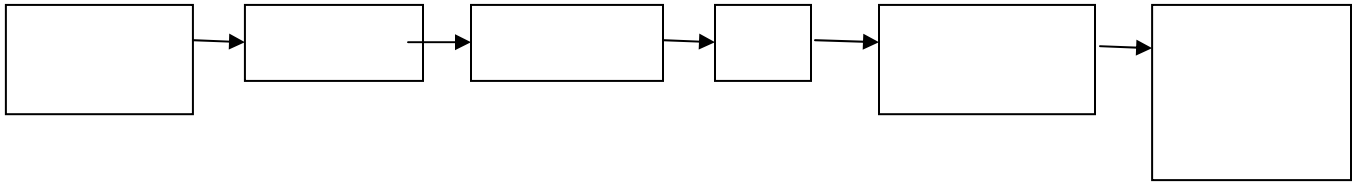
•

Indicator	Data required	Data sources	Collection methods	Collection Frequency	Analysis Frequency	goal	threshold (Cut - off)	intervention

فصل چهارم

مدل زنجیره ای ارتباط فرایندها در برنامه ها

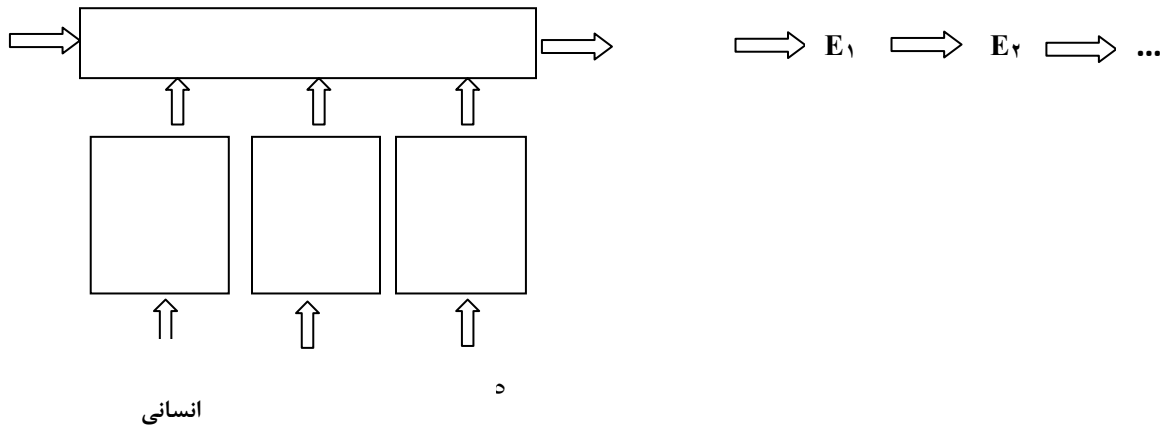
(DALE)

فرایند واکسیناسیون فلج اطفال را در نظر بگیرید :

فرایند آموزش بهداشت فردی در مادران باردار را در نظر بگیرید .

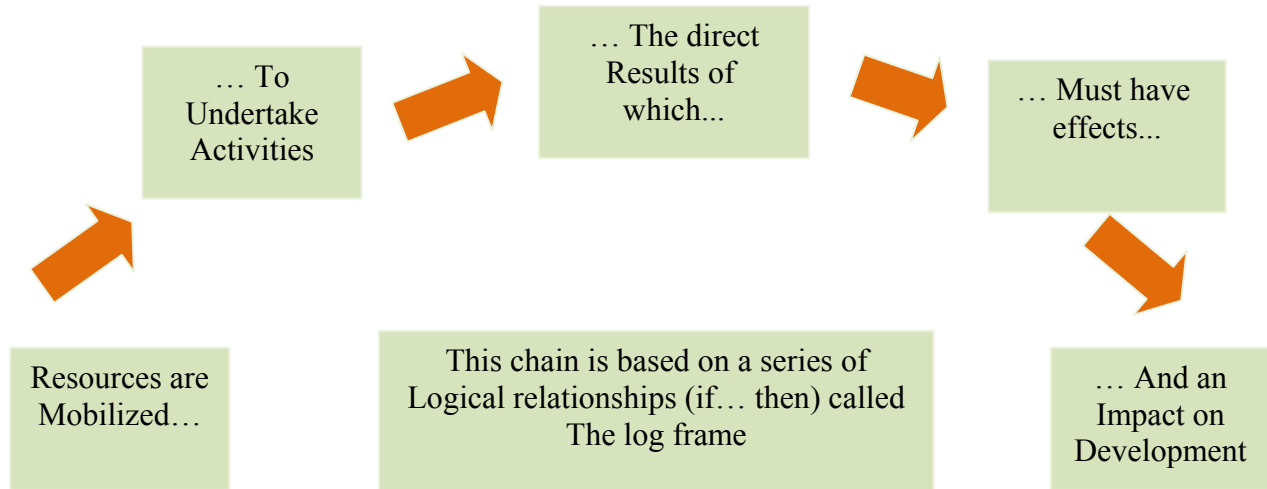
مدل زنجیره ای ارتباط فرایندها

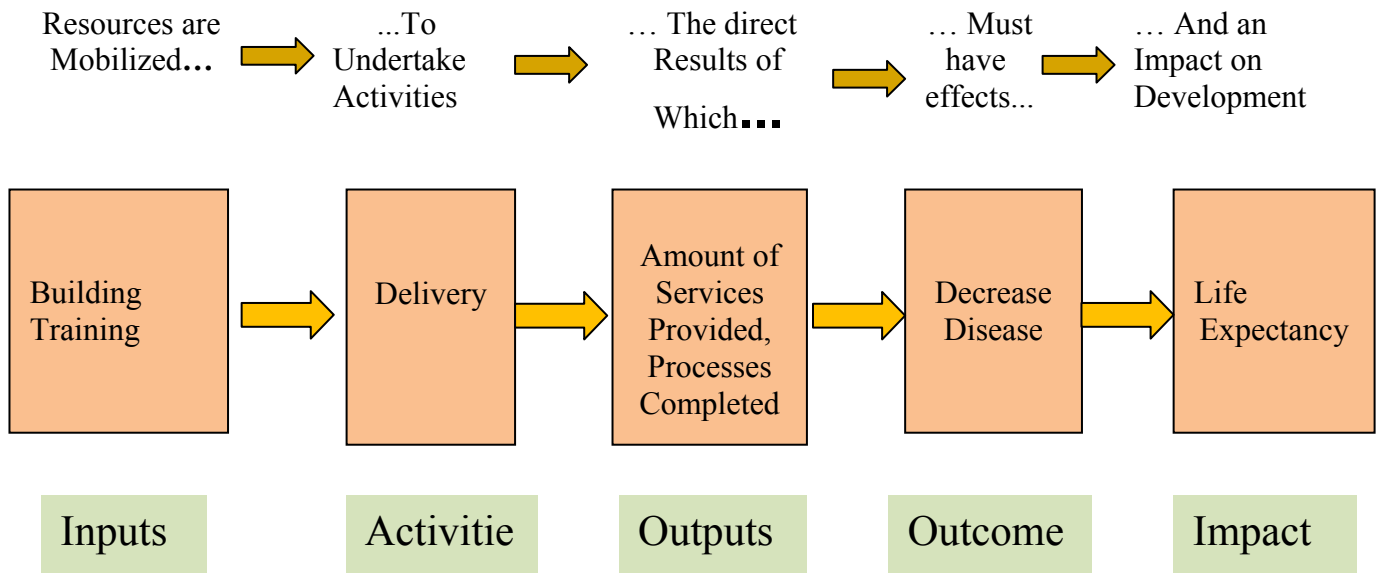
فرضیه رویکرد منطقی **Log frame Approach Hypothesis**

نکته:

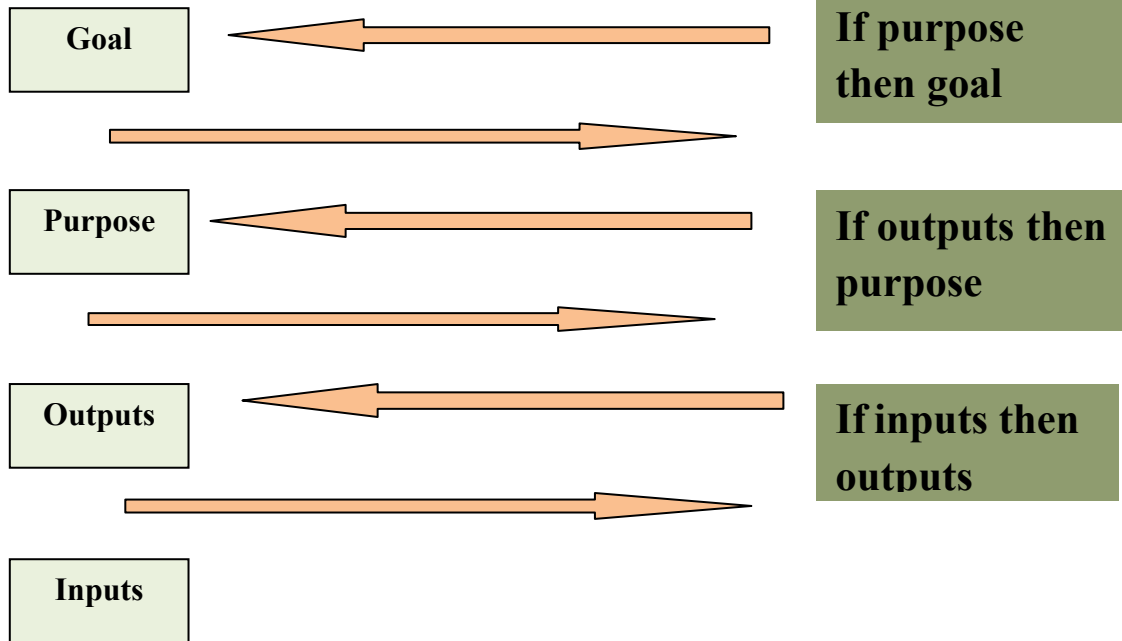
Log frame of a Project or Program

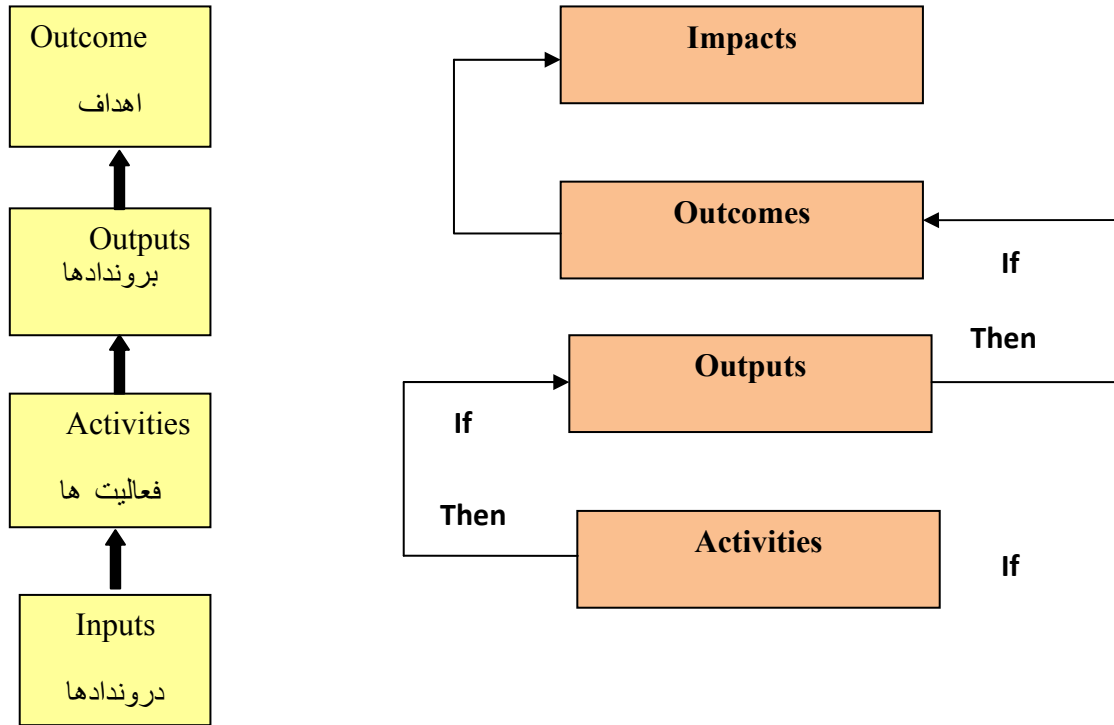
Log frame of a Project or Program

Log frame Hypothesis Chain

Log frame Hypothesis Chain

: LFA

Developed Objectives .

(Impacts, Goal)

intermediate Objectives .

(Outcomes, Purpose)

Immediate Objectives .

(Out puts)

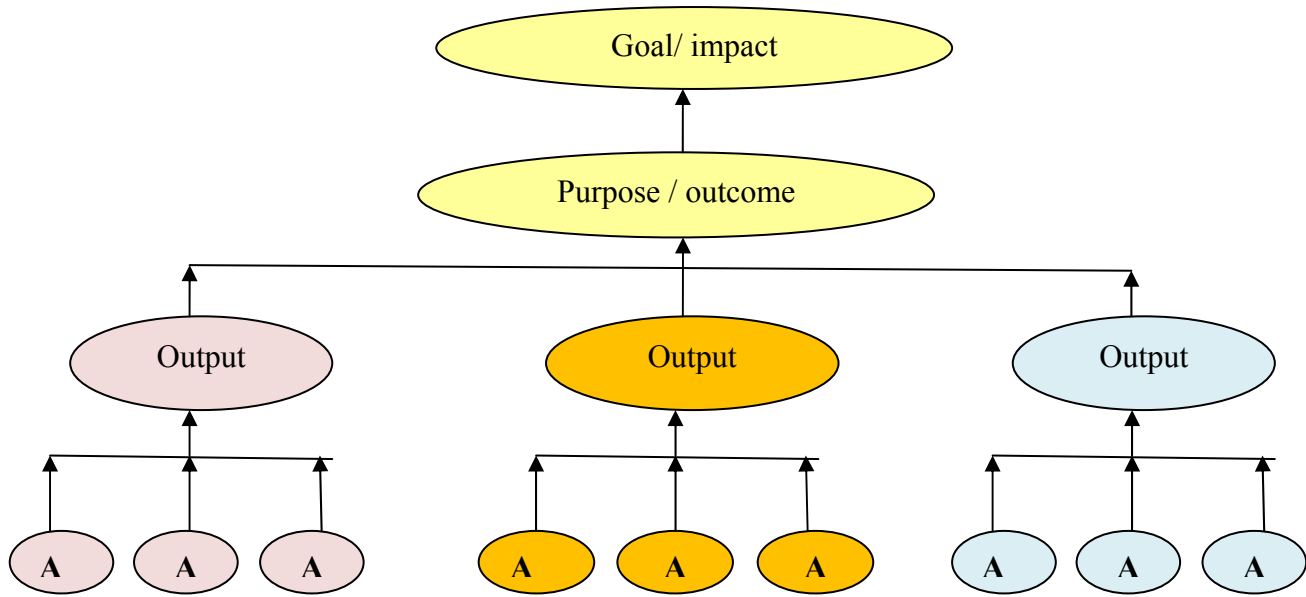
. عرصه عملیاتی . Out put

(Process, Activities)

. منابع .

(Inputs)

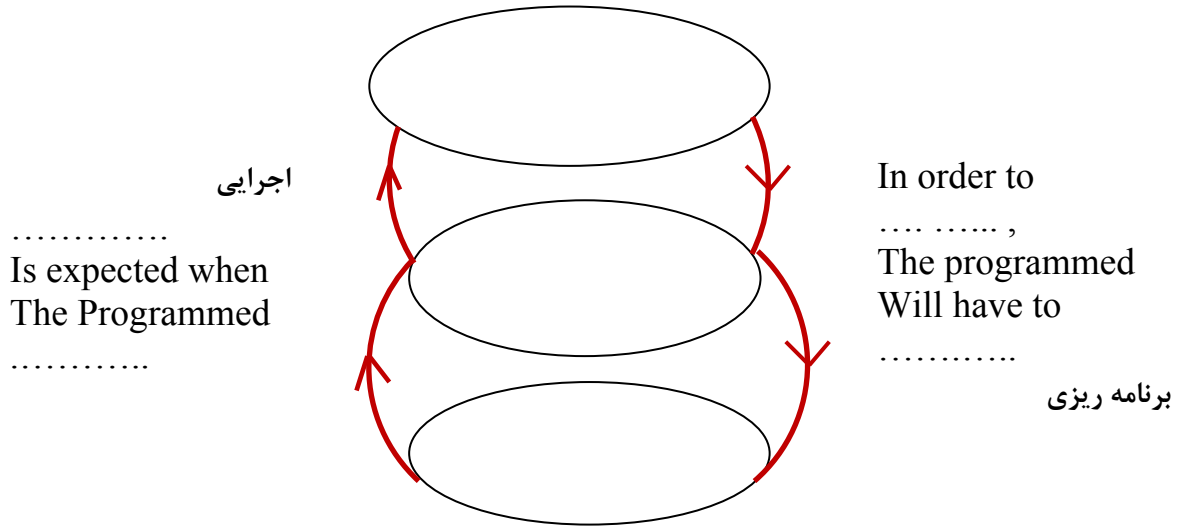
ارتباط بین اهداف کلان و دیگر نتایج پروژه

فرضیه رویکرد منطقی در تغذیه کودکان:

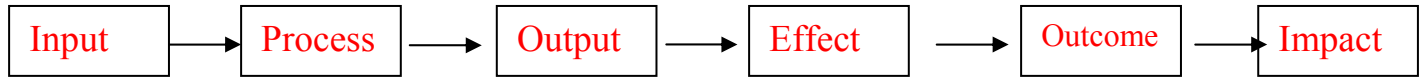

رابطه علت و معلولی : منطق ارتباط نتایج

سنجش هر یک از اجزای زنجیره با شاخص های ویژه آن جزء انجام میگیرد

زنجیره شاخص ها

Input Indicators:

- Financial, human and material resources of the intervention
- Cannot reveal whether a project will be successful
- But can give an indication of success or failure
- What you put in depends on what you get back

Output Indicators:

- _ Products, goods and services that result from intervention
- _ Input is related to Output
- _ Outputs are immediate results (e.g. Number of people trained at the Training Workshop)

Outcome Indicators:

- _ Assess intermediate results
- _ Short term /medium effects-results produced by an intervention (Project/Policy/Programmed)

Impact Indicators:

Can be positive or negative Long term effects/changes produced by an intervention (e.g. Increase in life expectancy)

شاخص های پایش :

۱- شاخص های درونداد INPUT indicator

)

۲- شاخص فرایند PROCESS indicator

شاخص های ارزیابی :

۱- شاخص برون داد OUTPUT indicator

feedback

۲- شاخص اثر EFFECT indicator

۳- شاخص پیامد میان مدت OUTCOME indicator

)

(

۴- شاخص پیامد دراز مدت IMPACT indicator

شاخص هایی که در هر سطح امکان بیان آنهاست

	Impact
	Outcome
	Effect
- -	Output
	Delivery process
	Logistic process
	Input

شاخصهای مورد استفاده برای ارزشیابی برنامه واکسیناسیون

۱. ()
۲. ()
۳. ()
۴. ()
۵. ()

تعیین کارسازی برنامه غربالگری با استفاده از اقدامات اجرایی

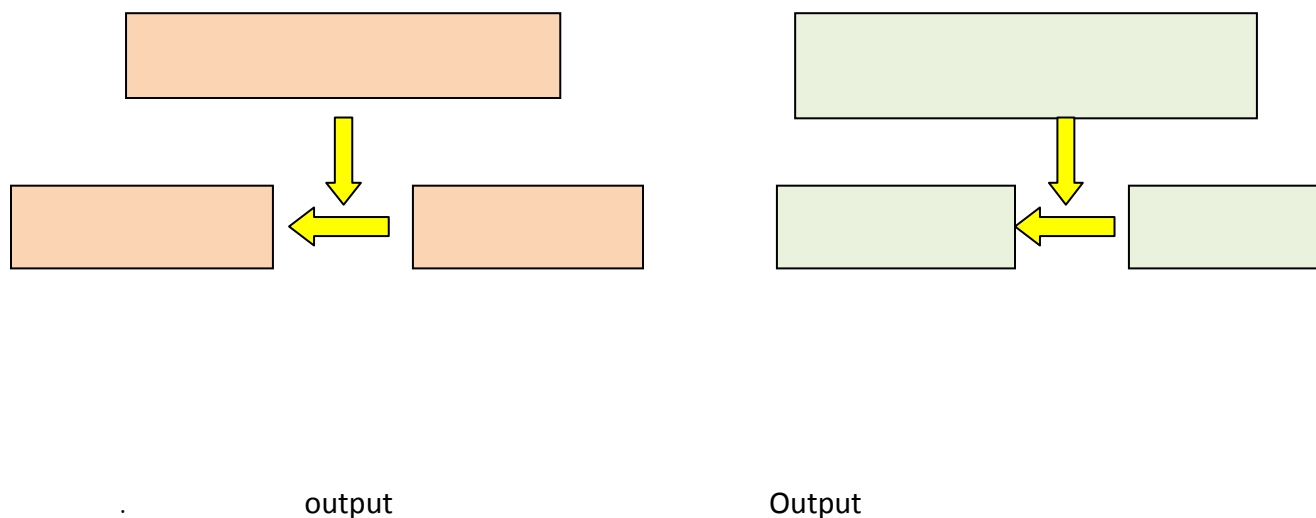
- ۱.
- ۲.
- ۳.
- ۴.
- ۵.
- ۶.
- ۷.

تعیین کارسازی برنامه غربالگری با استفاده از اندازه گیری پیامد

- . ۱
- . ۲
- . ۳
- . ۴
- . ۵
- . ۶

شاخصهای تعیین کننده Determinant indicator

ارتباط عوامل محیطی و مراقبتهای بهداشتی با پیامدهای بهداشتی (توجه به شاخصهای تعیین کننده در ارزیابی عملکرد سیستم بهداشتی)

Outcome Effect Output Process -
-

	Elements	indicators
Outcomes		
Effects		
Outputs		
Processes		

فصل پنجم

شاخص های ارزشیابی

تعریف ارزشیابی

- () –
- () –
- () –

What is Evaluation?

- “ the systematic investigation of the merit, worth, or significance of an ‘object’ ”
Michael Screven
- “...the systematic assessment of the operation and/or outcomes of a program or policy, compared to a set of explicit or implicit standards as a means of contributing to the improvement of the program or policy...”
Weiss Carol
- “A systematic way to determine the “value” of a program, program components, or activity.”
- “Monitoring and evaluation are tools that make it possible to identify and measure the results of projects, programs or policies”

به چه دلیل ارزشیابی لازم است؟

- () –
- () –
- () –
- () –

تعریف سیستم:

سیستم دارای هدف است .

چگونه میتوان سیستم ها را کنترل کرد؟

- () .
- () .
- () .
- () .

تعاریف و مفاهیم مرتبط با ارزشیابی

اندازه گیری Measurement

پایش Monitoring :

ارزیابی Assessment :

- ارزشیابی : Evaluation

ارزشیابی () .

تفاوت ارزشیابی و اندازه گیری

ویژگی های یک ارزشیابی استاندارد چیست؟

- کار آمدی : Utility

- قابلیت پذیرش : Feasibility

- رعایت اصول اخلاقی و قانونی : Propriety

- صحت و درستی : Accuracy

- ابزار ارزشیابی

(Indicator)

مراحل ارزشیابی

- تعیین اهداف و نشانگرها
- تعیین افراد برای جمع آوری داده ها و نظارت بر روند ارزشیابی
- تهیه برنامه زمان بندی و ابزارهای ارزشیابی
- تهیه نظام مدیریت اطلاعات
- انجام ارزشیابی
- تجزیه و تحلیل نتایج ارزشیابی
- تهیه گزارش اولیه و پیشنهادات
- عملی کردن و بکار بستن پیشنهادات و نشانگرهای آنها
- تغییر روش ارزشیابی در صورت نیاز
- ادامه ارزشیابی

هر یک از افراد مسؤوول ارزشیابی ، صیانت از چه استانداردهایی را بر عهده دارد؟

فرد انجام دهنده ی فعالیت ارزشیابی :

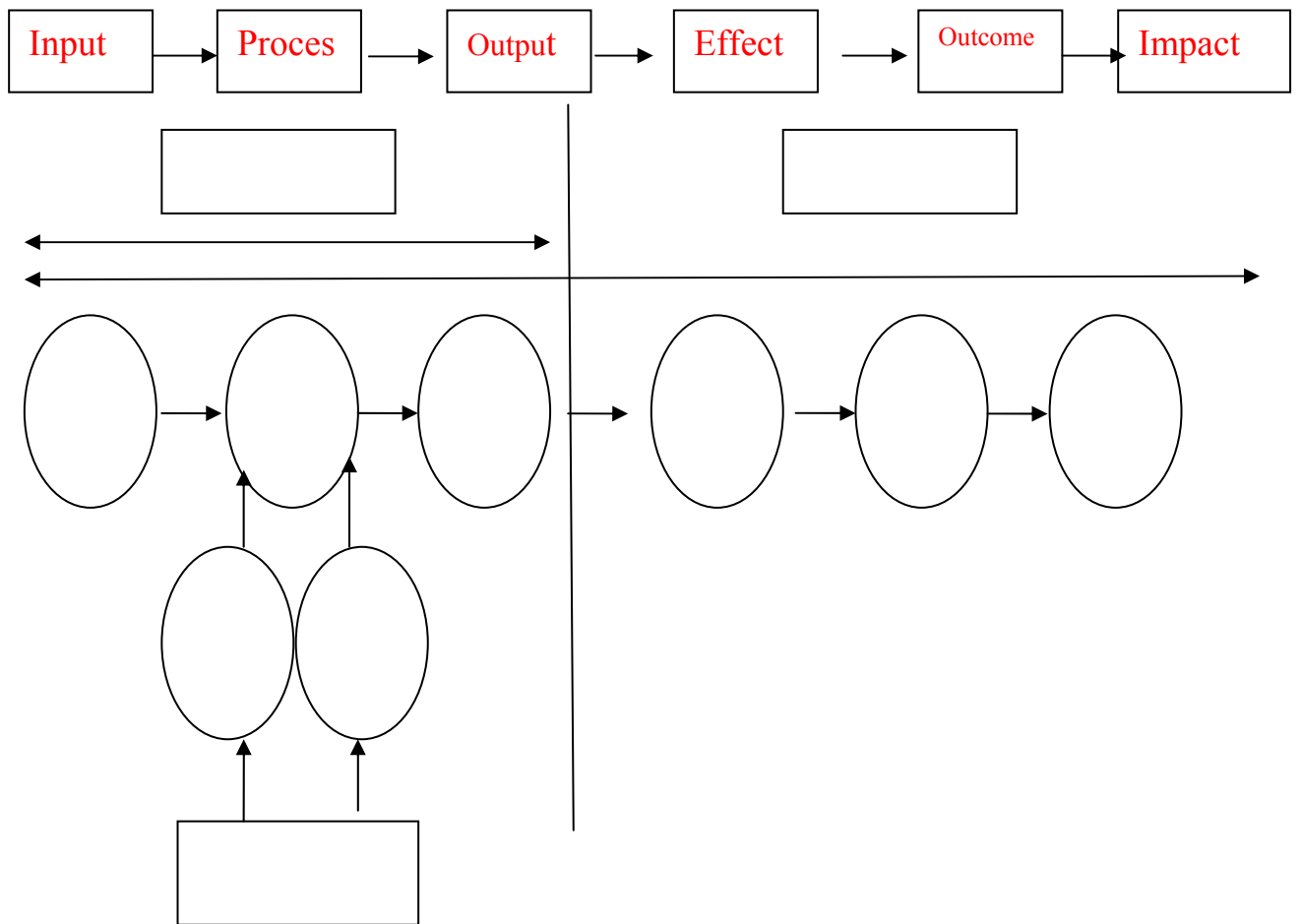
- ۱.
- ۲.
- ۳.
- ۴.

، ناظر خارجی

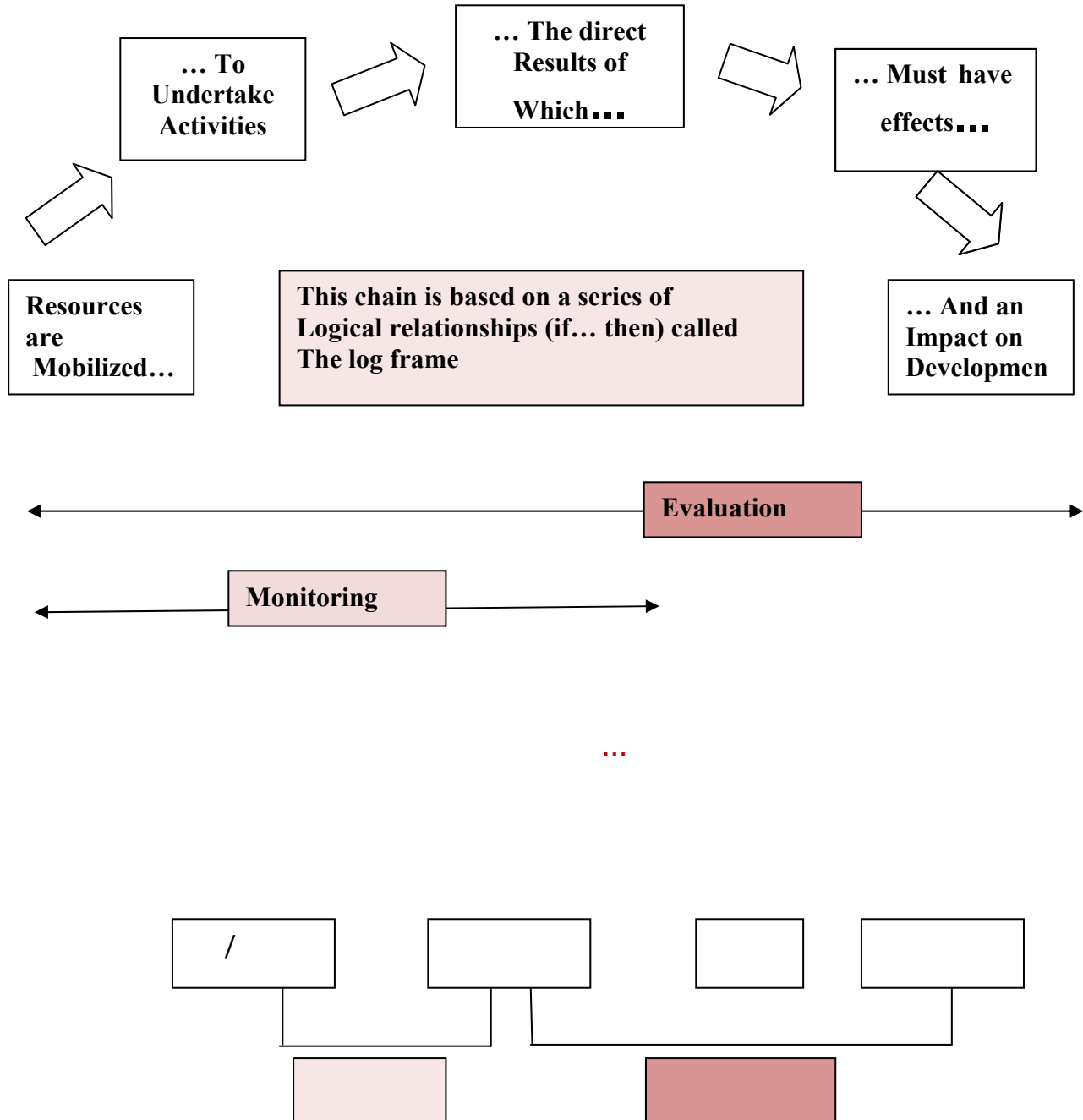
-
-
-

چگونه می توان نتایج ارزشیابی را در قالب شاخص بیان کرد؟

- ۱.
- ۲.

Monitoring and Evaluation, and the Chain of Results

(formative)

-
-
-
-

(summative)

-
-
-

فصل ششم

مجموعه شاخصهای نظام اطلاعات مدیریت سلامت

(Bulatao)

۱۹۹۵

INFORMATION

- The process begins with basic vital statistics and the epidemiology of infectious and noninfectious diseases in order to **identify the health needs** of the population.
- It extends **into health information systems** in order to **manage and monitor** the functioning of the health care system.

EPIDEMIOLOGIC INDICATORS

- While it is clear that health status is affected by many social and economic factors, the general state of the country's health is often described by **epidemiologic indicators**, such as mortality, morbidity indicators of health status.

Health Indicators

- **Mortality indicators**
- **Morbidity indicators**
- **Disability rates**
- **Nutritional status indicators**
- **Health care delivery indicators**
- **Utilization rates**
- **Indicators of social and mental health**

- **Environmental indicators**
- **Socio-economic indicators**
- **Health policy indicators**
- **Indicators of quality of life**
- **Other indicators**

Mortality Indicators

Mortality Rates

- The traditional measures of health status. Widely used because of their ready availability.(death certificate is a legal requirement in many countries)

- Crude death rates
- Specific death rates: age/disease
- Expectation of life
- Infant mortality rate
- Maternal mortality rate
- Proportionate mortality ratio
- Case Fatality rate

Morbidity Indicators

Morbidity rates

- Data on morbidity are preferable, although often difficult to obtain.

- Incidence and prevalence Attendance rates: out-patient clinics or health centers.
- Admission and discharge rates
- Hospital stay duration rates

Disability Indicators

- Disability rates No. of days of restricted activity Bed disability days
- Work/School loss days within a specified period.

- Expectation of life free of disability

Nutritional Indicators

Nutritional Status Indicators

Anthropometrics measurements Height of children at school entry Prevalence of low birth weight Clinical surveys: Anemia, Hypothyroidism, Night blindness

Health Care Delivery Indicators

Health Care Delivery Indicators

- Reflect the Equity / Provision of health care

- Doctor / Population ratio
- Doctor / Nurse ratio
- Population / Bed ratio
- Population / per health center

Utilization Indicators

Health care utilization Rates

- Extent of use of health services

- Proportion of people in need of service who actually receive it in a given Period

- Proportion of infants who are fully immunized in the 1st year of life.
- i.e...Immunization coverage.
- Proportion of pregnant women who receive ANC.
- Hospital-Beds occupancy rate.
- Hospital-Beds turn-over ratio

Social/M Mental Health Indicators

Indicators of Social and Mental Health

- Indirect measures are commonly used
 - Suicide & Homicide rates
 - Road traffic accidents
 - Alcohol and drug abuse.

Environmental Indicators

Environmental health Indicators

- Reflect the quality of environment
 - Measures of Pollution
 - The proportion of people having
 - access to safe water and
 - sanitation facilities

Socio-economic Indicators

Socio-economic Indicators

- Is not a direct measure of health status?
- For interpretation of health care indicators.
 - Rate of population increase
 - Per capita GNP
 - Level of unemployment
 - Literacy rates - females
 - Family size
 - Housing condition e.g. No. of persons per room

Health Policy Indicators

Health Policy Indicators

- Allocation of adequate resources.

- Proportion of GNP spent on health services.
- Proportion of GNP spent on health related activities.
- Proportion of total health resources devoted to primary health care

Other Indicators

Other health indicators Indicators of quality of life.

- Basic needs indicators.
- Health for all indicators.

فصل هفتم

تحلیل شاخص های حوزه سلامت با روش پورتفولیو با دیدگاه رقابتی و رشد شاخص

(.

)

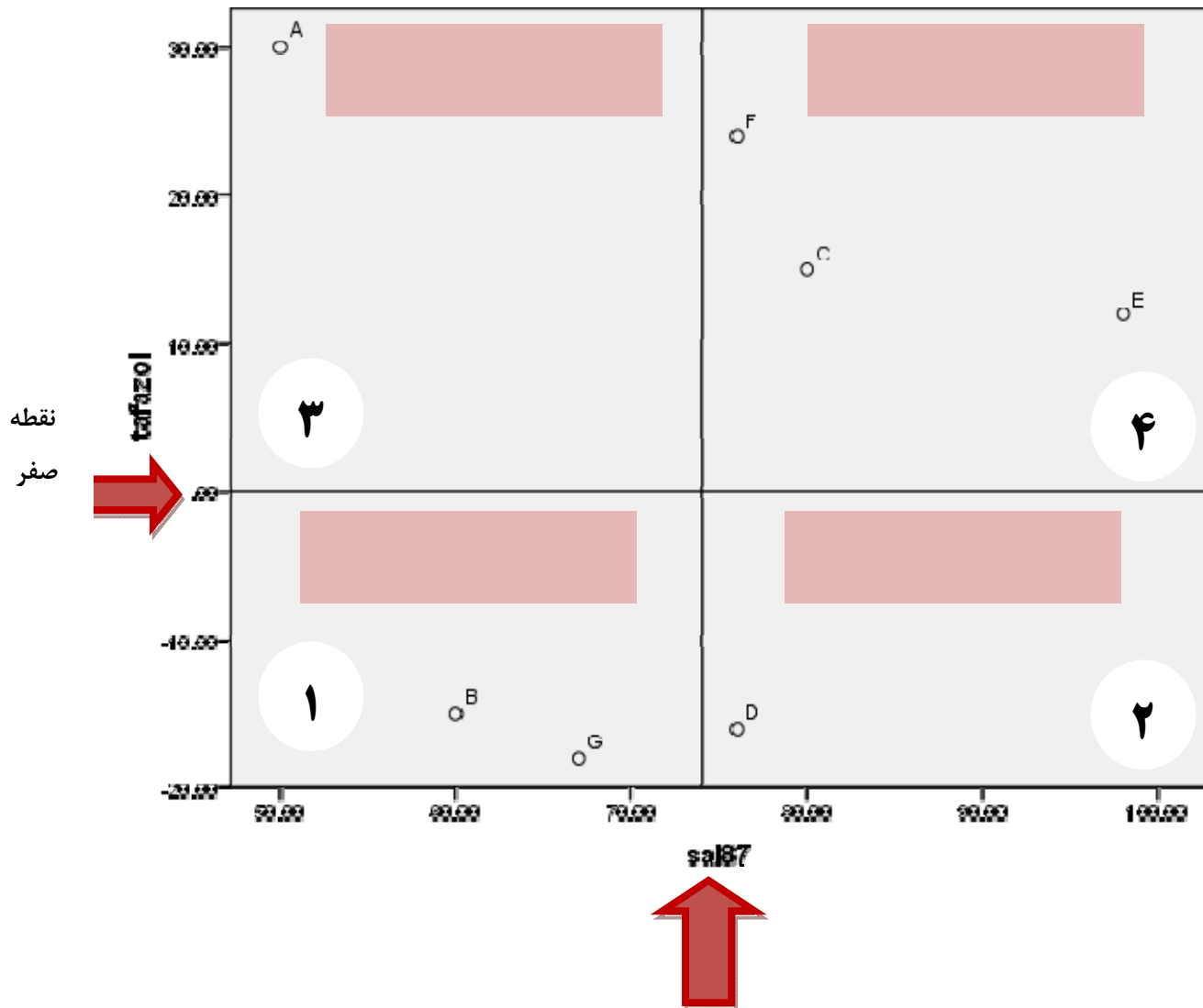

	ΛΥ	ΛΛ	ΛΛ - ΛΥ
A	50	80	30
B	60	45	-15
C	80	95	15
D	76	60	-16
E	98	110	12
F	76	100	24
G	67	49	-18
	74	77	

38

SPSS

وضعیت مطلوب (ناحیه اول):

G B

وضعیت رو به بهبود (ناحیه دوم):

D

وضعیت رو به ضعف (ناحیه سوم):

A

وضعیت نامطلوب (ناحیه چهارم):

E C F